

Zomer - niet in de ruimte maar in Kolham

Analyse van Lex: als je deze weerkaart bekijkt is het nauwelijks te geloven dat er twee dagen tevoren zo'n rampzalige regenval is geweest. Het lagedrukgebied dat zeer stabiel op z'n plek bleef boven midden Europa is eindelijk grotendeels opgevuld waardoor de aanvoer van vochtige lucht uit het Z sterk is verminderd. Nederland blijft onder invloed van een **P**ressie die zich boven Engeland bevindt en zich langzaam uitbreidt in O. richting met als onmiddellijk resultaat een verbetering van het weer. Zwakke tot matige wind 2 à 3 Bft vanuit noordelijke richtingen en opklaringen. Licht tot half bewolkt en een geringe neerslagkans. Kortom, geen molenaarsweer om van achterover te vallen maar er kan wel worden gedraaid en mogelijk ook gemalen en wel op de "Entreprise", de AHNTREPRIEZE dus en niet enterpraiz.

Het KNMI vindt er dit van: zaterdag begint lokaal met wat lage bewolking, verder verloopt de dag overwegend zonnig en droog. De middagtemperatuur ligt tussen 21°C in het Waddengebied en 26°C in het zuiden. De meest noordelijke wind is matig, vlak aan zee af en toe vrij krachtig. (Bron: KNMI)

Vragen over het huiswerk

Lezen H7: lezen t/m 7.2.6 (oud dito)

1. Welke zeilvoering passen we toe, belast en welke onbelast?
2. Welke zolder is de belangrijkste voor inspectie en wat doe je daar dan?
3. Waarom is het belangrijk dat er geen losse blokken, emmertjes, blikken o.i.d. rondslingeren op de kruizolder en als ze er zijn waar worden ze dan geplaatst?
4. Welke zolder is verder van veel belang bij welke molen?
5. Waar let je op tijdens de buiteninspectie?
6. Waarom laat je de molen eerst even rustig draaien, zo mogelijk zonder zeil?
7. Hoeveel zeil wordt er normaal gesproken voorgelegd om de molen te laten draaien?
8. Een weetje: waarvan is het molenzeil nu gemaakt, waarvan in het verleden en waarvan in het nog verledener?
9. Hoe kom je te weten hoever je moet kruien om de molen op de wind te zetten?
10. Wat is de rechterwangregel?
11. Wat is het verschil in handeling bij voorleggen en voordragen van een zeil?
12. Je moet zeil minderen. Waar begin je en waarom?
13. Waarom wordt op binnenkruiers vaak als eerste op de binnenroede gezwicht?
14. De molen loopt te hard voor de hoeveelheid zeil en nadat er gezwicht is tot op blote benen met geknipte nagels gaat het nog steeds te hard. Wat kun je nog doen? Stoppen is geen optie de polder moet droog.
15. Wanneer spreekt men van "zwichten met de staart" en wanneer van "vangen met de staart"?
16. Vandaag hebben we met Noordelijke wind te maken. Wat zijn de kenmerken van een Noordenwind?

Antwoorden bij de vragen over het huiswerk

Lezen H7: lezen t/m 7.2.6 (oud dito)

1. Welke zeilvoering passen we toe, belast en welke onbelast?
Belast alles ervoor en onbelast 2 halve.
2. Welke zolder is de belangrijkste voor inspectie en wat doe je daar dan?
De kapzolder. Hier wordt de kruivloer/kruiring/overring gecontroleerd en ook de rollen en neuten. Verder wordt gecontroleerd op smering (was op de kammen, voldoende vet op glijdende vlakken en hals- en penlager). En tenslotte worden de vang, de wiggen en de boshouten op gebreken gecontroleerd. En passant ook even de beet van de kammen van het bovenwiel en de bonkelaar checken.
3. Waarom is het belangrijk dat er geen losse blokken, emmertjes, blikken o.i.d. rondslingeren op de kruizolder en als ze er zijn waar worden ze dan geplaatst?
Alleen de hoogst noodzakelijke voorwerpen op de kruizolder laten staan en zet deze dan zoveel mogelijk tegen de buitenkant aan, of geef ze een plaats bovenop het hemelhout.
4. Welke zolder is verder van veel belang bij welke molen?
De luizolder bij de korenmolen en de begane grond bij een poldermolen want hier bevinden zich meestal de wielen die de werktuigen aandrijven. Ook hier is een inspectie op z'n plaats. Zitten alle kammen nog vast, zijn er geen gescheurde of gebroken kammen etc.
5. Waar let je op tijdens de buiteninspectie?
Weer afhankelijk van de molen, hoe ziet het wiekenkruis eruit, geen uitgetrokken plukken riet, alle lichtkisten nog heel, stellingdelen met liggers, schoren en sluitingen. Kruipalen nog goed, hoe ziet de staart eruit met de schoren, bliksemafleiding nog compleet etc.
6. Waarom laat je de molen eerst even rustig draaien, zo mogelijk zonder zeil?
Zeker als een molen lang stil heeft gestaan kan er van alles mis zijn dat niet direct bij inspectie opvalt. Even laten draaien en goed kijken en luisteren en een keertje vangen geeft een bepaalde zekerheid over de conditie van de molen.
7. Hoeveel zeil wordt er normaal gesproken voorgelegd om de molen te laten draaien?
De molen moet niet te hard en niet te langzaam draaien, afhankelijk weer van het werk wat hij moet doen. Een poldermolen draait over het algemeen sneller dan een korenmolen. Onbelast zal er veel minder of helemaal geen zeil nodig zijn en dan gaat het al hard genoeg.
8. Een weetje: waarvan is het molenzeil nu gemaakt, waarvan in het verleden en waarvan in het nog verledener?
Tegenwoordig is een molenzeil van kunststof gemaakt, meestal WK77. Dit zeildoek vervangt het stuggere katoenen zeil dat eeuwenlang dienst heeft gedaan en goedkoper was dan het linnen zeil, maar korter meeding. Linnen zeilen waren erg sterk en zeer soepel. Soms zelfs zo soepel dat ze door de hekken heen bolden.

9. Hoe kom je te weten hoever je moet kruien om de molen op de wind te zetten?
Op het moment dat je staande bij de molen geen wind meer voelt is dat de plek waar de staart moet komen.
10. Wat is de rechterwangregel?
Om zeilslag te voorkomen kan de molen beter een beetje krimpnd staan. Als je bij de staart met je gezicht naar de molen gaat staan en een klein beetje wind langs je rechterwang voelt staat de molen iets krimpnd.
11. Wat is het verschil in handeling bij voorleggen en voordragen van een zeil?
Bij voorleggen van een zeil klimt men zonder valbeveiliging in de wiek en bij voordragen is valbeveiliging verplicht.
12. Je moet zeil minderen. Waar begin je en waarom?
Er wordt begonnen met zeil minderen op de buitenroede, tenzij de binnenroede zwakker is. Van oudsher waren de assen van hout en gaf de roede die het verste weg zat de meeste dwarskracht af. Bij de ijzeren bovenas is dit veel minder het geval maar wordt het oude gebruik in ere gehouden.
13. Waarom wordt op binnenkruiers vaak als eerste op de binnenroede gezwicht?
Vanwege de plumpe achtkant is er veel meer zeilslag op de binnenroede dus zwichten op de binnenroede voorkomt veel zeilslag waardoor ook minder slijtage.
14. De molen loopt te hard voor de hoeveelheid zeil en nadat er gezwicht is tot op blote benen met geknipte nagels gaat het nog steeds te hard. Wat kun je nog doen?
Stoppen is geen optie de polder moet droog.
Je kunt als uiterste mogelijkheid de molen nog krimpnd zetten, beter is om toch maar te stoppen.
15. Wanneer spreekt men van "zwichten met de staart" en wanneer van "vangen met de staart"?
Zwichten met de staart doet men krimpnd en vangen met de staart ruimnd.
Bedenk hierbij wel dat krimpnd kruien met een draaiende molen heel zwaar gaat dus beter eerst vangen en dan pas kruien als dat mogelijk is. Ruimnd kruien blijft een linke bezigheid, liefst met twee mensen uitvoeren en met een betrouwbare bezetketting of -reep.
16. Vandaag hebben we met Noordelijke wind te maken. Wat zijn de kenmerken van een Noordenwind?
's Winters een koude wind met kans op vorst en 's zomers meestal een koele wind. Soms wat buiig. Redelijk goede maalwind maar hij blijft maar kort, vanwege de dagelijkse gang waar hij om bekend staat. "'s Morgens een kind, 's middags een vent en 's avonds in z'n hemd."

